

Προϋπόθεση οι μελέτες για ένταξη υδατικών έργων σε πρόγραμμα χρηματοδότησης

Γράφουν οι Κ. Γκούμας και Φ. Γέμτος*

Η προσπάθεια των αρμόδιων φορέων της Κεντρικής και Περιφερειακής Διοίκησης να προτείνουν νέα υδατικά έργα προς ένταξη (και χρηματοδότηση) στο νέο Αναπτυξιακό Ταμείο της Ε.Ε. (για τη στήριξη της οικονομίας μετά τον κορονοϊό), «σκόνταψε» (τουλάχιστον για τη Θεσσαλία) στο πρόβλημα της εύρεσης «ώριμων» (από πλευράς των απαιτούμενων μελετών) έργων. Τι είναι τα «ώριμα» έργα; Αυτά που έχουν τις τεχνικές μελέτες και ό,τι άλλο χρειάζεται (περιβαλλοντικούς όρους κ.ά) για να είναι έτοιμα να προταθούν, να ελεγχθούν και αφού εγκριθούν να προκηρυχθεί η δημοπράτησή τους και να αρχίσουν να κατασκευάζονται.

Έτσι διαβάσαμε στην «Ελευθερία» ότι το έργο του δρόμου Λάρισας Φαρσάλων θα ενταχθεί γιατί ο Περιφερειάρχης επέμεινε να προετοιμαστεί η μελέτη (την ανέλαβε η Περιφέρεια) οπότε το έργο θα γίνει. Το πρώτο ερώτημα που μας προέκυψε ήταν αν υπάρχουν και άλλα ώριμα έργα στη Θεσσαλία και αν σε αυτά περιλαμβάνονται κάποια έργα διαχείρισης υδάτων.

Και το επόμενο εύλογο ερώτημα είναι γιατί δεν υπάρχουν τέτοια ώριμα έργα, παρότι οι φορείς της Θεσσαλίας τα διεκδικούν εδώ και πολλά χρόνια, ενώ οι κατά καιρούς πολιτικοί κυβερνώντες ή μη τα υπόσχονται. Τα έργα που χρειάζονται είναι γνωστά και αναφέρονται τόσο στο Σχέδιο Διαχείρισης Υδάτων του 2014, όσο και σε αυτό που αναθεωρήθηκε από τον τότε υπουργό κ. Φάμελλο το 2017. Αναφέρουμε τον κ. Φάμελλο γιατί ήταν αυτός που αντιεπισημονικά και αντιδεοντολογικά επέβαλε στους μελετητές να εξαιρέσουν κάποια έργα, μεταξύ των οποίων και αυτά του Άνω Αχελώου. Παρ' όλα αυτά και στα δύο ΣΔΥ υπάρχουν προτάσεις για πολλά έργα ταμίευσης νερού, εμπλουτισμού υπόγειων υδροφορέων και ανάλογες υποδομές (έργα μεταφοράς και διανομής νερού) αλλιά και μέτρα – δράσεις για τη διαχείριση του νερού στη Θεσσαλία (όπως η εξοικονόμηση νερού, κ.ά.).

Το τρίτο ερώτημα είναι γιατί όλα αυτά τα χρόνια (από το 2014) δεν έγιναν οι απαιτούμενες μελέτες όπως έπρεπε μετά τη διαπίστωση και καταγραφή των αναγκών της Θεσσαλίας; Ποιος έπρεπε να τις ετοιμάσει ώστε να είναι έτοιμες να ενταχθούν στο νέο πρόγραμμα ή στο ΕΣΠΑ ή στο ΠΔΕ; Ποιος είναι ο αρμόδιος;

Το Υπουργείο Περιβάλλοντος που έχει τη διαχείριση των υδάτων (υπεύθυνοι για το τελευταίο διάστημα κ. Φάμελλος και κ. Χατζηδάκης);

Το Υπουργείο Υποδομών που έχει την αρμοδιότητα των μεγάλων υδατικών έργων (υπεύθυνοι κ. Σπίρτζης, κ. Καραμανλής);

Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης (κ. Αραβώσης- Κόκκαλης, κ. Βορίδης) που έχει την αρμοδιότητα της χάραξης της αγροτικής πολιτικής και συνεπώς την ευθύνη να στηρίξει τη γεωργία και τους αγρότες με την εξασφάλιση νερού;

Το Υπουργείο Ενέργειας που στα τέλη του 2019 (συνέχεια προηγούμενων σχεδίων), κατά την έγκριση του νέου ΕΣΕΚ, δεν είχε συμπεριλάβει νέα Υδροηλεκτρικά έργα (Χατζηδάκης- Θωμάς);

Έπρεπε μήπως, κάποιες από αυτές τις μελέτες (έστω τις μικρότερες) να τις χρηματοδοτήσει και να τις ολοκληρώσει η Περιφέρεια Θεσσαλίας (κ. Αγοραστός) ή κάποιοι μεγάλοι Δήμοι;

Ποιος είναι υπεύθυνος για την καταστροφή που έγινε και (πιθανόν

θα γίνει και στο μέλλον) στη Θεσσαλία; Από τη διάβρωση (που φάνηκε θεαματικά με τον «Ιανό») που μειώνει τη γονιμότητα των εδαφών και αυξάνει το κόστος καλλιέργειας, από την έλλειψη αποθέματος ασφαλείας σε νερό για μελλοντικά ακραία καιρικά φαινόμενα, από τη ληστική εκμετάλλευση των υπογείων υδροφορέων και τον κίνδυνο να γίνουν υφάλμυρα τα νερά που ποτίζουμε από είσοδο θαλασσινού νερού, από τη μη τροφοδοσία με πόσιμο νερό των Φαρσάλων, αλλιά και πολλών άλλων οικισμών, από το τεράστιο κόστος άρδευσης που κάνει ασύμφορη την καλλιέργεια που πλέον στηρίζεται στις επιδοτήσεις.

Δεν γνώριζαν όλοι οι αρμόδιοι ότι δεν υπάρχουν μελέτες; Ήδη από τον Ιούνιο γνωρίζουμε ότι θα υπάρχει μεγάλη χρηματοδότηση. Είναι γεγονός ότι δεν υπάρχει χρόνος για να γίνουν οι μελέτες στους λίγους μήνες (μέχρι την υποβολή της πρότασης από τη χώρα μας). Δεν θα μπορούσαν όμως να χρηματοδοτηθούν (από ΔΕ) και να είναι έτοιμες για το νέο ΕΣΠΑ; Ή έστω για την όποια μελλοντική χρηματοδότηση υπάρξει;

Τον περασμένο Μάιο ο Υφυπουργός Α.Α. κ. Σκρέκας απάντησε σε ερώτηση του κ. Βελόπουλου και έδωσε έναν κατάλογο με τα εγγειοβελτιωτικά έργα (που υλοποιούνται ή θα ενταχθούν) της Θεσσαλίας. Ο κατάλογος περιλάμβανε κυρίως μικρά έργα, πολλιά από τα οποία περιλαμβάνονταν στο ΠΑΑ 2007 -2013 «Αλέξανδρος Μπαλτατζής».

Τα έργα αυτά, είχαν ήδη από το 2008 και 2009 τις απαιτούμενες μελέτες, τις οποίες είχαν ετοιμάσει οι αρμόδιες τεχνικές υπηρεσίες (ΔΕΒ, ΔΤΥ) της τότε Νομαρχίας (επί Λουκά Κατσαρού), αλλιά και ιδιωτικά μελετητικά γραφεία με χρηματοδότηση από Νομαρχιακό πρόγραμμα. Η Νομαρχία Λάρισας και κ. Κατσρός, είχε τότε προβλέψει την ανάγκη να προετοιμασθεί (ενόψει του ΚΠΣ 2007 - 2013) και είχε την πρόνοια να εντάξει και να χρηματοδοτήσει μελέτες για όλους τους τομείς. Ειδικότερα ολοκληρώθηκαν και προτάθηκαν για ένταξη στο ΠΑΑ δεκάδες (42) υδατικά έργα, δηλαδή έργα ταμίευσης νερού (φράγματα, ταμιευτήρες), έργα εξοικονόμησης νερού με αρδευτικά δίκτυα υπόγειων αγωγών, έργα ανασυρμού - αγροτικής οδοποιίας, κ.α. Το αποτέλεσμα ήταν τα περισσότερα από αυτά τα υδατικά έργα (προϋπολογισμού εκατοντάδων εκατομμυρίων ευρώ), αρχικά να ενταχθούν στο πρόγραμμα «Αλέξανδρος Μπαλτατζής», πολλιά εξ' αυτών να αρχίσουν να υλοποιούνται από την τότε Νομαρχία, ενώ στη συνέχεια πολλιά αλλιά συνεχίσθηκαν (ακόμη και μέχρι σήμερα) από την Περιφέρεια Θεσσαλίας.

Η προετοιμασία αυτή των μελετών είναι φυσικό να έχει τον κίνδυνο (για αυτόν που έχει την ευθύνη) αυτές να αξιοποιηθούν από το επόμενο πολιτικό, που θα εισέπραττε και το πολιτικό όφελος, αλλιά πάντως θα ήταν προς το συμφέρον των Θεσσαλών, αφού το πλεονέκτημα ήταν ότι οι έτοιμες μελέτες έφερναν νέα έργα (όταν υπήρχε χρηματοδοτική ευκαιρία). Απεδείχθη μια ιδιαίτερα έξυπνη και αποτελεσματική τακτική. Αν σήμερα είχαμε μελέτες θα είχαμε έτοιμα τα έργα για ένταξη στο νέο αναπτυξιακό εργαλείο του Ταμείου Ανάκαμψης. Μήπως αυτή είναι η συνταγή που πρέπει να ακολουθήσει ο Περιφερειάρχης μας; Φαίνεται ότι αν πιέσει (όπως πίεσε για τον δρόμο Λάρισας - Φαρσάλων) θα μπορούσε να εξασφαλίσει η Περιφέρεια Θεσσαλίας χρηματοδότηση για μελέτες που θα «ωριμάσει» έργα, ώστε να είναι έτοιμα, στο μέλλον να χρηματοδοτηθούν. Μήπως με την ευκαιρία των ζημιών του «Ιανού» να διεκδικήσει η Περιφέρεια και να αναλάβει την ευθύνη για μελέτες υδατικών έργων, ώστε να δημιουργήσουμε έναν κατάλογο «ώριμων» υδατικών - εγγειοβελτιωτικών έργων και να είμαστε έτοιμοι να απορροφήσουμε όσα χρήματα διατίθενται ή δεν μπορούν να απορροφήσουν άλλες Περιφέρειες που δεν έχουν «ώριμα» έργα;

* Ο Κ. Γκούμας είναι πρ. πρόεδρος ΓΕΩΤΕΕ/Κ.Ε., πρ. δ/ντής ΥΕΒ και ο Φ. Γέμος ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας